

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v Litoměřicích ze dne 11. února 1927, jímž byl obžalovaný Josef K. uznán vinným přestupkem § 1 zákona o tuláctví a § 522 tr. zák. a obžalovaný Rudolf V. přestupkem § 1 zákona o tuláctví, byl porušen zákon; rozsudek ten se zrušuje a obžalování se podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro ony přestupky sprostřují.

D ů v o d y:

Podle spisů krajského soudu v Litoměřicích byli čs. státní občané Josef K. a Rudolf V. podezřelí ze zločinu krádeže podle §§ 171, 173, 174 II. a), c), 179 tr. zák., jehož se dopustili odcizením věcí v ceně přes 100.000 Kč dne 5. října 1925 v T. ke škodě Ferdinanda H-a. Ježto oba obvinění po činu prchli do Německa, navrhlo státní zastupitelství, by bylo zažádáno za vydání obviněných z Německa. Podle výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 12. února 1927 svolila německá vláda k vydání obou obviněných za účelem stíhání jich pro zločin krádeže. Bylo podotčeno, že V. byl svého času odsouzen soudem v Ch. (v Německu) pro čtyřnásobnou těžkou krádež, nedovolený vývoz a vzpouru do káznice na šest let a že bude nutno v Německu rozhodnouti po případě o odvolání podmíněného odsouzení z tohoto trestu co do zbytku 904 dnů káznice, jež mu bylo povoleno dne 29. června 1925 se čtyřletou zkušební dobou. Podle zprávy krajského soudu v Litoměřicích ze dne 5. července 1927 byli oba obvinění dopraveni do tamní vazby dne 4. února 1927, trestní řízení pro zločin krádeže bylo proti nim k návrhu státního zastupitelství podle § 109 tr. ř. zastaveno a spis postoupen okresnímu soudu v Litoměřicích k potrestání Josefa K-e a Rudolfa V-ého pro přestupek podle § 1 zák. o tulácích, ohledně Josefa K-e též pro přestupek podle § 522 tr. zák. Podle záznamu o rozsudku okresního soudu v Litoměřicích ze dne 11. února 1927 byl Josef K. uznán vinným přestupkem § 1 zák. o tuláctví a § 522 tr. zák. a Rudolf V. pro přestupek § 1 zákona o tuláctví. Trest byl odpykán vazbou a oba obvinění propuštěni na svobodu. Oním rozsudkem okresního soudu byl porušen zákon. Vydání obviněných bylo Německem povoleno výslovně pouze pro zločin krádeže. Článek 12. smlouvy mezi republikou Československou a říší Německou ze dne 8. května 1922, čís. 230 sb. z. a n. z roku 1923 stanoví zásadu speciality, výlučnosti; pro jiný čin, než pro nějž byl pachatel vydán, pachatele stíhati nelze. Bylo proto zmateční stížnosti generální prokuratury podle § 33 tr. ř. po rozumu §u 292 tr. ř. vyhověti a uznati, jak se stalo.

Čís. 2904.

Ke skutkové podstatě přestupku podle § 506 tr. zák. náleží nejen svedení za přípovědi manželství, nýbrž i zmrhání (zneuctění); předpokládá se pohlavní zachovalost svedené, a, je-li svobodná, jest podmínkou skutkové podstaty panenství svedené ženy.

Nikoliv každé veřejné obvinění, nýbrž jen ono vyžaduje plný důkaz pravdy, jež bylo učiněno mimo způsoby v § 489 tr. zák. zejména uvedené, veřejně, aniž k tomu obviňující byl nucen »zvláštními okolnostmi«, za něž jest pokládati i ony okolnosti, jimiž se obžalovaný z určitého trestného činu (§ 506 tr. zák.) hájí proti obžalobě po případě udání (poukaz na to, že osoba jím udánlivě zmrhaná nebyla pohlavně zachovalou).

Zrušení rozsudku podle § 33 tr. ř. z důvodu zmatku čís. 5 § 281 tr. ř.

(Rozh. ze dne 22. září 1927, Zm II 190/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v Příboře ze dne 9. července 1926, pokud jím byl obžalovaný Vilém L. uznán vinným přestupky podle § 506 a 488 tr. zák. spáchanými tím, A a) že na podzim a koncem prosince 1924 v M. Marii K-ovou, připověděv jí manželství, svedl a zmrhal a bezdůvodně odepřel uzavřítí s ní manželství, b) že dne 20. února 1926 před okresním soudem v Příboře, bráně se jako obviněný, řekl o Marii K-ové, že v roce 1922 s T-em pohlavně obcovala a že mu (obžalovanému) v roce 1925 vyprávěla, že občasná soulož náleží k jejím nezbytným potřebám, jakož i že souložila s H-em a Z-ým a, neprokázav pravdivost svého tvrzení, ji takto křivě obvinil ze skutků nečestných, čímž spáchal přestupek podle § 506 a 488 tr. zák. a odsouzen k peněžitému trestu 300 Kč, byl porušen zákon a to pod A a) v ustanovení § 506 tr. zák., pod A b) v ustanovení § 490 tr. zák.; odsuzující výrok se v celém rozsahu zrušuje a věc odkazuje se okresnímu soudu v Příboře k novému projednání a rozhodnutí jiným soudcem.

D ů v o d y:

Podle trestního spisu T 525/25 okresního soudu v Příboře podala nezl. Marie K-ová, zastoupená poručnicí, na Viléma L-a v E. dne 7. listopadu 1925 trestní oznámení pro přestupek podle § 506 tr. zák., v němž tvrdila, že se koncem září 1924 tělesně poddala L-ovi jen proto, že jí před souloží slíbil, že si ji vezme za manželku; L. byl prvním a jediným mužem, s nímž měla důvěrné styky; když pak následkem tělesných styků s L-em dne 26. srpna 1925 porodila chlapce Lotara a dopisem ze dne 6. října 1925 se L-a dotázala, zda jest ochoten s ní uzavřítí manželství a plniti své povinnosti k dítěti, odpověděl L., že může dokázati bezpodstatnost údajů K-ové, že s ní nikdy nesouložil a tedy jako otec dítěte nemůže přijíti v úvahu. Kromě trestního oznámení byla na L-a dne 26. února 1926 podána civilní žaloba o uznání otcovství k nezl. Lotaru K-ovi; spor ten byl rozhodnut rozsudkem okresního soudu v Příboře ze dne 11. června 1926, č. j. C 27/26, jímž byl Vilém L. uznán nemanželským otcem nezl. Lotara K-e; potvrzujícím rozhodnutím krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 17. září 1926 vešel rozsudek ten v moc práva. Za trestního řízení a oznámení T 525/25 podala Marie K-ová

dne 24. března 1926 č. j. T 112/26 na Viléma L-a soukromou obžalobu pro přestupek proti bezpečnosti cti, spáchaný tím, že L. při svém zodpovědném výslechu u okresního soudu v Příboře dne 20. února 1926 udal, že Marie K-ová souložila v roce 1922 s jakýmsi T-em a že L-ovi v roce 1925 sama vyprávěla, že občasná soulož jest jí nepostrádatelnou potřebou a že obcovala tělesně s H-em a Z-ým a, že v létě 1925 vyprávěla ve společnosti dívek, že obcovala tělesně s U-em. Tato trestní obžaloba byla, aniž co jiného o ní zařízeno, prostě připojena ke spisům T 525/25. Ke hlavnímu přelíčení došlo dne 9. července 1926, a byl při něm vynesena rozsudek, že se obžalovaný uznává vinným: A a) že na podzim a koncem prosince 1924 v M. Marii K-ovou, připověděv jí manželství, svedl a zmrhal a bezdůvodně odepřel uzavřítí s ní manželství, b) že dne 20. února 1926 před okresním soudem v Příboře, bráně se jako obviněný, řekl o Marii K-ové, že v roce 1922 s T-em pohlavně obcovala, a že mu (scil. obžalovanému) v roce 1925 vyprávěla, že občasná soulož náleží k jejím nezbytným potřebám, jakož i že souložila s H-em, Z-ým, a neprokázav pravdivost svého tvrzení, takto ji křivě obvinil ze skutků nečestných, čímž spáchal přestupek podle §§ 506 a 488 tr. zák. a odsuzuje se podle § 507 tr. zák. s použitím §§ 261 a 266 tr. zák. k peněžitému trestu 300 Kč, podmíněčně na 1 rok. (Odstavec B. výroku obsahuje osvobozující výrok.)

Tento rozsudek, jenž nebyl napaden, vešel v moc práva. Po formální stránce budiž k rozsudku a ku provedenému řízení podotčeno toto: Odůvodnění odsuzující části rozsudku zní doslovně: »Na základě trestního oznámení a spisů C 26/27 okresního soudu v Příboře vzal soud za prokázáno, že obžalovaný spáchal skutek pod a) uvedený, a na základě protokolu obviněného, těchto spisů a výpovědi Huberta H-e, Ing. Z-ého, Jaroslava a Josefa T-a, že obžalovaný spáchal též i skutek pod b), čímž je dána skutková podstata přestupku podle §§ 506 a 488 tr. zák.« Jest zřejmo, že toto odůvodnění nevyhovuje předpisu § 270 čís. 5 tr. ř. (v doslovu zákona čís. 1 z roku 1920 sb. z. a n.); jest tak chatrné, že se to rovná úplnému nedostatku důvodů, jenž činí rozsudek zmatečným podle § 281 čís. 5 tr. ř. Kromě toho má rozsudek další závažné vady; trest byl vyměřen podle § 507 tr. zák. (podle výroku i důvodů), místo správně podle § 506 tr. zák., nesprávně bylo vězení prvního stupně, jež mělo použitím § 266 tr. zák. nastoupiti na místo trestu tuhého vězení, použitím předpisu § 261 tr. zák. změněno v peněžitý trest; při výměře trestu nepřihlíženo k § 267 tr. zák.; o osvobozující části rozsudku se důvody vůbec nezmiňují. Neméně vadným jest též protokol o hlavním přelíčení. Jak shora již podotčeno, jest soukromá obžaloba Marie K-ové toliko připojena ke spisům; o této soukromé obžalobě obviněný nebyl vyslechnut, a jest pochybno, zda se obsílka obviněného ke hlavnímu přelíčení ke dni 9. července 1926 týkala tohoto deliktu, naopak z nedoručené obsílky ke dni 18. května 1926 lze souditi, že tomu tak nebylo. V záhlaví protokolu o hlavním přelíčení není uvedena ani soukromá obžalobkyně ani její zástupce, z nařízení hlavního přelíčení jde na jevo, že Marie K-ová byla uvědoměna jen jako poškozená, tedy soukromá účastnice; z protokolu není zřejmo, zda byla při hlavním pře-

líčení přednesena nebo přečtena soukromá obžaloba Marie K-ové, protokol neobsahuje ani konečného návrhu soukromé obžalobkyně, nýbrž toliko prohlášení zástupce (právního) soukromé účastnice, že se připojuje k návrhu veřejného obžalobce — jenž se mohl vztahovati pouze na přešupek podle § 506 tr. zák. — a žádá náhradu útrat podle seznamu. Jak vidno, jest protokol dalek toho, by odpovídal předpisu § 271 tr. ř.

Oním rozsudkem v části odsuzující jak ohledně přešupku podle § 506 tr. zák., tak i ohledně přešupku podle § 488 tr. zák. byl porušen i hmotný zákon. Ke skutkové podstatě přešupku podle § 506 tr. zák. náleží nejen svedení za přípovědi manželství, nýbrž i zmrhání (zneuctění); předpokládá se tedy pohlavní zachovalost svedené ženy a, je-li svobodná, jest podmínkou skutkové podstaty panenství svedené ženy. Tak uznává judikatura tohoto Nejvyššího soudu (viz rozhodnutí čís. 248 a 524 sb. n. s.) a budiž tu poukázáno zejména na podrobné odůvodnění rozhodnutí posléze uvedeného. Pozbyla-li dívka panenské neporušenosti již dříve, bylo její pohlavní zneuctění již provedeno a nemůže se opakovati při následující souloži. Rozsudek ovšem nedoličuje přímo a výslovně právní názor soudcův o pojmu zmrhání, než nutno souditi, že soudce vychází z mylného názoru, že pojem zmrhání nepředpokládá pohlavní neporušenost svedené osoby. Při hlavním přelíčení byl vyslechnut svědek Alois B., jenž potvrdil, že s Marií K-ovou opětovně tělesně obcoval v době od ledna do července 1924, tedy před tím, než došlo ke tvrzeným pohlavním stykům Marie K-ové s obžalovaným. Při témž hlavním přelíčení potvrdila svědkyně Anna M-ová, že se jí Marie K-ová v masopustě 1925 přiznala, že tělesně obcuje s jakýmsi U-em. Rozsudek těchto výpovědí nejen nehodnotí, nýbrž si jich vůbec nevšímá, což mohlo se státi jedině proto, že soudce na okolnost, zda Marie K-ová byla osobou pohlavně neporušenou, když se obžalovanému poddala, vůbec žádné váhy nekladl, nepovažuje ji pro skutkovou podstatu přešupku podle § 506 tr. zák. za důležitou. V té příčině vycházel však prvý soudce z mylného právního stanoviska, maje za to, že panenství svobodné dívky jest pro skutkovou podstatu přešupku podle § 506 tr. zák. bez významu. Poněvadž však k tomuto základnímu znaku uvedené skutkové podstaty nepřihlížel, jest výrok ohledně tohoto přešupku zmatečným podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. Pro nedostatek potřebných skutkových zjištění nelze nejvyššímu soudu rozhodnouti ihned ve věci samé.

Pokud jde o přešupek proti bezpečnosti cti, lze seznati právní názor soudcův z výroku rozsudku (důvody, jak již řečeno, v tom směru neobsahují ničeho), v němž se uvádí, že obžalovaný obvinil soukromou obžalobkyni před okresním soudem křivě ze skutků nečestných, »bráně se jako obviněný« a »neprokázav pravdivost svého tvrzení«. Z toho jest souditi, že prvý soudce uznal obžalovaného trestným proto, že se mu nepodařil plný důkaz pravdy o jeho tvrzeních, třeba je přednesl před soudem, by se obhájil proti obžalobě (uďání) pro přešupek podle § 506 tr. zák.; vychází tedy prvý soudce z názoru, že každé veřejné obvinění

z určitého nepočestného nebo takového nemravného činu, který by mohl napadenou osobu v obecném mínění v opovržení uvést nebo snížit, jest trestné, nedokáže-li obviňovatel, že jeho udání jest pravdivým. Avšak nikoli každé veřejné obvinění, nýbrž jen ono vyžaduje plný důkaz pravdy, jež bylo uveřejněno, mimo způsoby v § 489 tr. zák. zejména uvedené, veřejně, aniž k tomu obviňující byl nucen zvláštními okolnostmi. Byl-li k tomu obžalovaný zvláštními okolnostmi nucen, není, by se stal beztrestným, zapotřebí plného důkazu pravdy, který by ostatně v opačném případě nebyl podle druhé věty posl. odst. § 490 tr. zák. ani přípustným, nýbrž stačí, prokáže-li obžalovaný alespoň takové okolnosti, z nichž plynuly dostatečné důvody, by pronesené obvinění mohlo býti pokládáno za pravdivé (§ 490 tr. zák.). V souzeném případě byl obžalovaný, zodpovídaje se z přestupku podle § 506 tr. zák., oprávněn, by na svou obranu přednesl veškeré okolnosti, z nichž by plynulo, že tu není skutkové podstaty trestného činu jemu za vinu kladeného, ať již v objektivním nebo subjektivním směru. Jedním z podstatných znaků přestupku § 506 tr. zák., z něhož byl obžalovaný viněn, jest, jak shora k tomu poukázáno, zmrhání (zneuctění) osoby jinakého pohlaví, jež předpokládá její pohlavní neporušenost; byl proto obžalovaný oprávněn na svou obranu přednésti okolnosti a skutečnosti, z nichž by soud mohl usuzovati na to, že osoba, o jejíž svedení pod slibem manželství jde, nebyla pohlavně zachovalou. Procesní postavení obžalovaného netoliko mu poskytovalo právo, by okolnosti sloužící k jeho ospravedlnění přednesl, nýbrž i vzhledem ke hrozícímu mu odsouzení činilo nutným, by veškeré po ruce jsoucí prostředky ke své obraně uplatnil, byl tedy zvláštními okolnostmi nucen soudu ve známost uvést okolnosti pokud se týče skutečnosti, třeba se tyto dotýkaly cti osoby druhé. Z toho důvodu však vzhledem k ustanovení §§ 489 a 490 tr. zák. stačil k beztrestnosti t. zv. důkaz pravděpodobnosti, t. j. průkaz okolností, z nichž plynuly dostatečné důvody, by obvinění mohlo býti pokládáno za pravdivé. Požadoval-li proto prvý soudce k beztrestnosti plný důkaz pravdy, bylo jeho právní stanovisko právně mylné, spočívajíc na právně mylném pojetí ustanovení § 490 tr. zák. Prvý soudce i tu následkem uvedeného právního omylu neobíral se otázkou, zda obžalovaný prokázal okolnosti, z nichž plynuly dostatečné důvody, by pronesené obvinění mohlo býti pokládáno za pravdivé, neučinil v té příčině skutkových zjištění, a není proto nejvyššímu soudu možno, by ve věci samé ihned rozhodl. Bylo proto zmateční stížnosti podle § 33 tr. ř. po rozumu § 292 tr. ř. vyhověti a uznati, jak se stalo.

Čís. 2905.

Tisková novela (zákon ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.).

Ke splnění prvé z obou základních podmínek beztrestnosti podle § 4 zákona se vyžaduje, by měl pachatel takové věcné podklady pro své tvrzení, jež mu důvodně dovolovaly a při objektivním jich zkoumání důvodně dovolují pokládati obsah zprávy za pravdivý; za takový pod-